

Richard D. Zakia i David A. Page

**KOMPOZYCJA
W FOTOGRAFII**
Praktyczny przewodnik

Hellon

» Idź do

- Spis treści
- Przykładowy rozdział
- Skorowidz

» Katalog książek

- Katalog online
- Zamów drukowany katalog

» Twój koszyk

- Dodaj do koszyka

» Cennik i informacje

- Zamów informacje o nowościach
- Zamów cennik

» Czytelnia

- Fragmenty książek online

» Kontakt

Helion SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
© Helion 1991–2011

Kompozycja w fotografii. Praktyczny przewodnik

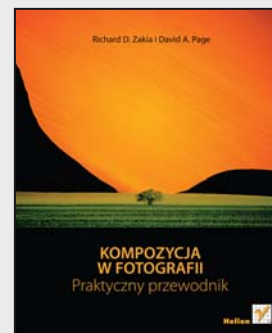
Autorzy: Richard D. Zakia, David Page

Tłumaczenie: Sławomir Kupisz

ISBN: 978-83-246-3315-9

Tytuł oryginału: [Photographic Composition: A Visual Guide](#)

Format: 200×230, stron: 304

Idealna kompozycja w zasięgu ręki!

- Jak przygotować się fizycznie i psychicznie do fotografowania?
- Jak sfotografować portret oficjalny, a jak prywatny?
- Jak najlepiej prezentować zdjęcia?

Jednym z najistotniejszych elementów wyróżniających dobre zdjęcie jest jego kompozycja. Uwiecznienie wartościowych chwil zgodnie z zasadami kompozycji to nie lada wyzwanie. Wszak dobra kompozycja to nie tylko dobre oko i odrobina „tego czegoś” – to przede wszystkim spora dawka wiedzy.

Sięgając po tę książkę, wiedzę masz w zasięgu ręki! Znajdziesz tu ogrom wskazówek, a każda z nich zilustrowana będzie pięknym, idealnie skomponowanym zdjęciem. Już samo przejście książki rozbudzi Twoje natchnienie i dostarczy mnóstwa pomysłów na nowe, lepsze zdjęcia. Publikacja podzielona została na trzy części. Dzięki pierwszej fizycznie i psychicznie przygotujesz się do wykonywania zdjęć. Z drugą poznasz tajniki dobrej fotografii. Dowiesz się, jak kadrować ujęcie, wykorzystać światło i cień, uchwycić głębię oraz zatrzymać ruch. Poznasz uniwersalną zasadę trójkądną, przesądzającą o dobrej kompozycji zdjęcia, nauczysz się dobierać tło oraz wykorzystywać efekt skali. Odnajdziesz także harmonię kolorów. Część trzecia podpowie Ci, jak wybrać najlepszą formę prezentacji Twoich prac oraz w jaki sposób wykorzystać narzędzia cyfrowej ciemni Adobe Photoshop. Wiedza zawarta w tej książce jest obowiązkowa dla każdego fotografa pragnącego robić niepowtarzalne zdjęcia!

- Przygotowanie fizyczne i psychiczne przed rozpoczęciem sesji
- Geometria zdjęcia
- Zasada trójkądną
- Głębina zdjęcia – perspektywa
- Kadrowanie ujęcia
- Przejrzystość
- Fotografowanie ruchu
- Kąt widzenia aparatu
- Zdjęcia z perspektywy żaby
- Portrety oficjalne, prywatne i środowiskowe
- Wykorzystanie światła i cienia
- Rodzaje barw
- Tytułowanie zdjęć i przygotowywanie podpisów
- Adobe Photoshop – cyfrowa ciemnia
- Koncepcje fotografowania

Poradnik, dzięki któremu polubisz swoje zdjęcia!

SPIS TREŚCI

Podziękowania	11
Wstęp	13
CZĘŚĆ I	19
1 ZANIM NACIŚNIESZ SPUST MIGAWKI	21
Przygotowania fizyczne	21
Przygotowanie psychiczne	22
CZĘŚĆ II UJĘCIE	25
1 GEOMETRIA	27
Zasada trójpodziału	28
Wyśrodkowanie	35
Przesunięcie	37
Linia prowadząca	38
Krzywa S-kształtna	39
Krzywa C-kształtna	42
Odwrócona krzywa C-kształtna	43
Litera L	44
Litera V	45
Trójkąty	46
Linia horyzontu	53
Linie ukośne	57
Symetria	62
Powtórzenie	64
Ćwiczenia	66
Patrzanie	66
Fotografowanie	67
2 FIGURA — TŁO	69
Wybór	70
Plan	71
Spontaniczność	75

Figura kontra tło	79
Kamuflaż	81
Notan	84
Ćwiczenia	85
Patrzanie	85
Fotografowanie	87
3 GŁĘBIA	89
Plany wielokrotne	90
Perspektywa linearna	92
Perspektywa powietrzna	94
Perspektywa barwna	95
Oddalenie aparatu	96
Gradient tekstury	98
Współdzielone kontury	99
Głębia pola ostrości	100
Ćwiczenia	102
Patrzanie	102
Fotografowanie	105
4 KADROWANIE UJĘCIA	107
Obiekt na pierwszym planie	108
Oprawa	109
Punkt skupienia	111
Efekt skali	112
Pion	113
Zbliżenie	116
Silne zbliżenie	117
Część całości	118
Wypełnienie kadru	120
Kadr w kadrze	122
Umieszczenie w kadrze	124
Poza kadrem	126
Nachylenie	127
Silne nachylenie	128
Ćwiczenia	129
Patrzanie	129
Fotografowanie	132

5	PRZEJRZYSTOŚĆ	133
	Prostota	134
	Złożoność	135
	Wieloznaczność	136
	Dezorientacja	137
	Iluzja	139
	Ćwiczenia	141
	Patrzenie	141
	Fotografowanie	143
6	RUCH	145
	Zatrzymanie ruchu	146
	Panoramowanie	147
	Odwrócone panoramowanie	148
	Rozmycie	149
	Wrażenie ruchu	151
	Kierunek ruchu	154
	Ćwiczenia	155
	Patrzenie	155
	Fotografowanie	157
7	KĄT WIDZENIA APARATU (PUNKT WIDZENIA)	159
	Punkt widzenia	160
	Ujęcie na wprost	164
	Perspektywa żabia	167
	Ujęcie z góry	169
	Ujęcie z dołu	171
	Ćwiczenia	172
	Patrzenie	172
	Fotografowanie	173
8	FIGURA	175
	Podobieństwo	176
	Bliskość	177
	Podobieństwo i bliskość	178
	Kontynuacja	180
	Zamknięcie	181

Ćwiczenia	186
Patrzanie	186
Fotografowanie	187
9 PORTRET	189
Portret oficjalny	190
Portret prywatny	193
Portret środowiskowy	195
Oddalenie aparatu	198
Wielkość źrenicy	199
Ćwiczenia	200
Patrzanie	200
Fotografowanie	203
10 ŚWIATŁO I CIEŃ	205
Światło bezpośrednie	206
Światło rozproszone	208
Światło bezpośrednie/rozproszone	210
Światło tylne	212
Światło dzienne we wnętrzach	215
Ćwiczenia	216
Patrzanie	216
Fotografowanie	218
11 KOLOR, COLOUR, COULEUR	221
Barwy ciepłe	222
Barwy zimne	223
Barwy miękkie	224
Barwy mocne	225
Barwy komplementarne	226
Harmonia kolorów	228
Abstrakcja	230
Ćwiczenia	231
Patrzanie	231
Fotografowanie	232

CZĘŚĆ III CIĄG DALSZY	235
1 PODPISY I TYTUŁY	237
Przypowieść.....	238
Ogólny	239
Szczegółowy	240
Sugestia	240
Dwuznaczność.....	241
Szczegółowy	241
Cytat.....	241
Ogólny	242
Szczegółowy	242
Dwuznaczność.....	242
Opis	242
Poezja	243
Pytanie	244
Bez tytułu.....	245
Ćwiczenia	246
Patrzanie	246
2 PHOTOSHOP, SKŁADNIA I SEMANTYKA	249
Dodawanie.....	250
Odejmovanie	251
Przycięcie obrazu.....	253
Odwrócenie obrazu	255
Odbicie lustrzane.....	257
Przechylenie obrazu.....	258
Zniekształcenie obrazu	259
Ćwiczenia	260
Patrzanie	260
DODATKI	263
1 TRZY KONCEPCJE FOTOGRAFOWANIA	265
Projekcja.....	268
Introjekcja.....	268
Konfluencja.....	269

Ćwiczenia	270
Patrzanie	270
Fotografowanie	270
2 MORFIZMY	271
Anamorfizm	272
Antropomorfizm	273
Biomorfizm	276
Izomorfizm	277
Teriomorfizm	278
Zoomorfizm	279
Ćwiczenia	280
Patrzanie	280
Fotografowanie	282
3 ZŁOTY PODZIAŁ (ZŁOTA PROPORCJA)	283
Złoty podział (złota proporcja)	284
4 FORMAT OBRAZU	285
Format obrazu	285
5 PRZEKSZTAŁCENIA CYFROWE	289
Od realizmu do surrealizmu	292
Bibliografia	293
Skorowidz	295

Geometria

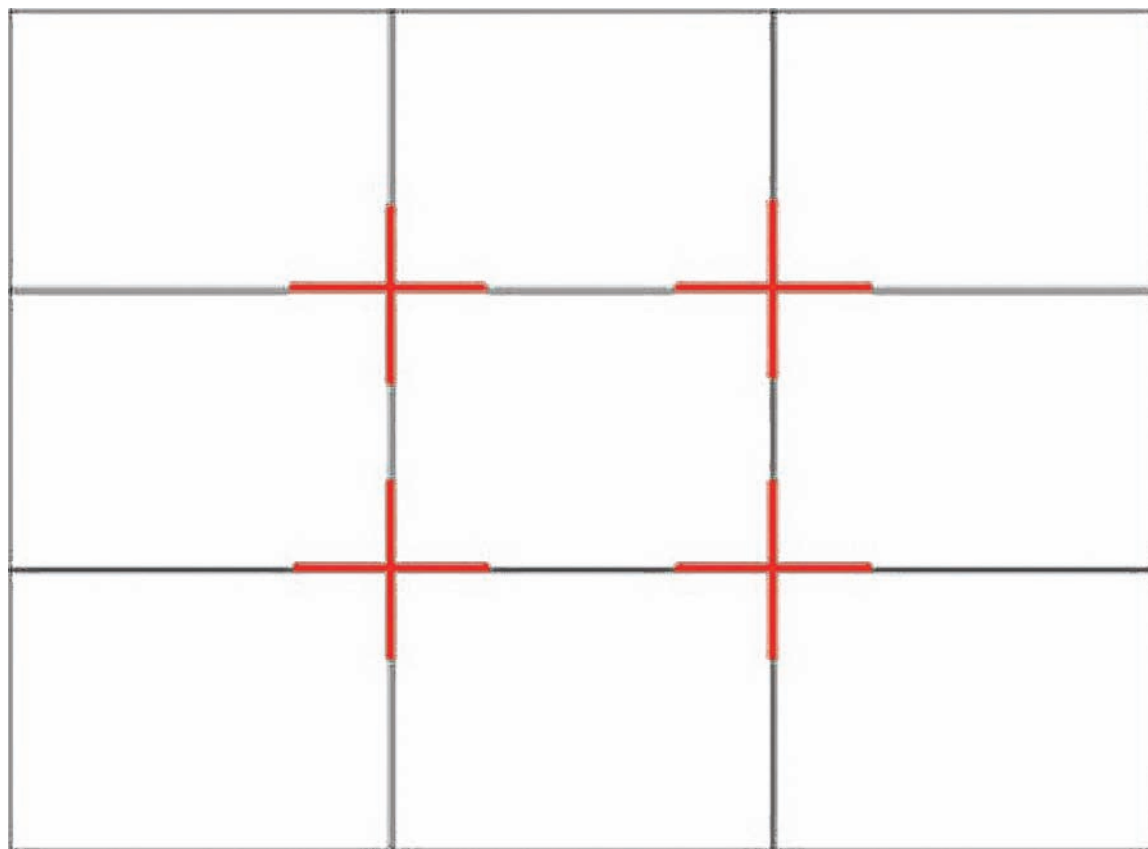

Stacja kolejowa, Irlandia

Richard D. Zakia

Zasada trójkopdziału
Wyśrodkowanie
Przesunięcie
Linia prowadząca
Krzywa S-kształtna
Krzywa C-kształtna
Odwrócona krzywa C-kształtna
Litera L

Litera V
Trójkąty
Linia horyzontu
Linie ukośne
Symetria
Powtórzenie
Ćwiczenia

Zasada trójpodziału: Wyobraź sobie, że na zdjęcie, które zamierzasz wykonać, zostaną nałożone cztery wymagowane linie, rozmieszczone w równych odległościach od siebie. Dwie z nich są poziome, dwie pionowe. Jeśli fotografujesz tylko jeden obiekt i umieścisz go w którymś z czterech punktów przecięcia (tzw. mocnych punktów obrazu), w większości przypadków uzyskasz efekt w postaci zbalansowanego zdjęcia. Jeśli fotografowane osoby znajdują się w pozycji siedzącej lub robisz zdjęcie stojącym małym dzieciom, najbardziej odpowiednie będą dolne punkty przecięcia. Jeśli na zdjęciu ma znaleźć się linia horyzontu, w zależności od charakteru fotografowanego obiektu rozważ umieszczenie jej na wysokości którejś z (fikcyjnych) linii poziomych na obrazie. Zasada trójpodziału to popularne i praktyczne narzędzie kompozycyjne. Ta oraz podobne jej reguły były powszechnie stosowane przez malarzy w XIX w.

*Błękitne Anioły**Vicki H. Wilson*

Interesujące wyzwanie kompozycyjne: grupa myśliwców marynarki wojennej podczas pokazu lotniczego w Louisville (Kentucky, Stany Zjednoczone). Można byłoby się spodziewać, że lepsze efekty przyniesie pozostawienie większej przestrzeni przed samolotami niż za nimi. W tym przypadku fotograf zdecydowała się jednak ująć na zdjęciu smugi kondensacyjne, potęgujące wrażenie prędkości. Obłoki widoczne poniżej samolotów przykuwają uwagę widza i nadają zdjęciu równowagę. Biorąc pod uwagę fakt, że myśliwce mknęły z prędkością przekraczającą 320 km/h, na dopasowanie wszystkich elementów kompozycyjnej układanki fotograf miała jedynie ułamki sekundy. Granatowy kolor samolotów oraz żółte elementy wykończenia sprawiają, że maszyny są dobrze widoczne na tle błękitu nieba. Ukośna linia formacji myśliwców tworzy dynamiczną aranżację, dobrze komponującą się z poziomymi smugami kondensacyjnymi. Pierwszy pokaz Błękitnych Aniołów odbył się w czerwcu 1946 roku w bazie lotniczej marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych w Jacksonville na Florydzie.

Fotoilustracja kompozytowa

David A. Page

Wiele produkowanych obecnie aparatów fotograficznych jest wyposażonych w funkcję wyświetlania linii trójkątnego podziału na matowce. Takie rozwiązanie bywa pomocne w kadrowaniu obrazu. W tym przypadku fotografowany obiekt został celnie osadzony w lewym górnym mocnym punkcie obrazu. Umieszczenie łodzi w prawym górnym punkcie przecięcia „pozbawiłoby” ją przestrzeni w kadrze, przez co utracone zostałyby uzyskane w ten sposób wrażenie prędkości. Zastanów się, jak mogłaby wyglądać pędząca łódź osadzona w którymś z dolnych mocnych punktów obrazu. Krótki czas ekspozycji i podążanie aparatem w ślad za łodzią pozwoliły uniknąć rozmazania obrazu i uzyskać właściwą ostrość zdjęcia.

Lydia

Richard D. Zakia

Typowa nastolatka rozmawia przez telefon komórkowy. Rozparta w wygodnym, miękkim fotelu jest zupełnie nieświadoma faktu bycia fotografowaną. Interesującym zbiegiem okoliczności jej głowa znalazła się w lewym górnym mocnym punkcie obrazu. Rdzawy kolor fotela dodatkowo podkreśla zieleń koszulki, którą ma na sobie dziewczyna. Romby, stanowiące element dekoracyjny obicia mebla, dobrze współgrają z surowym szarym tłem ściany. Gdyby w tle znalazła się roślina doniczkowa lub jakiś inny przedmiot, mógłby on odciągać uwagę widza od głównego tematu zdjęcia.

Najlepsze, co mogę zrobić dla przyjaciela,
to po prostu być jego przyjacielem. **Henry David Thoreau**

Strefa celu

Staraj się traktować miejsca przecięcia się linii siatki trójpodziału nie tyle jako punkty, co raczej jako „strefy celu”. Zauważ bowiem, że choć twarze Lauren i Molly nie leżą dokładnie w mocnych punktach obrazu, to znajdują się w „strefie celu”, dzięki czemu zdjęcie jest dobrze wyważone. Nadmierne skupienie się na rozmieszczeniu fotografowanych obiektów idealnie w punktach przecięcia się linii może zniweczyć Twoje wysiłki i zepsuć radość płynącą z fotografowania. Zmuszanie dziewczynek do zajęcia perfekcyjnego z punktu widzenia kompozycji miejsca mogłoby je speszyć i poirytować, a to prosta droga do zepsucia efektu spontaniczności pozy.

Lauren i Molly

Susanne Conway

Bliźniaczki spokojnie i w skupieniu pozują мамie do zdjęcia z okazji święta Halloween. Dziewczynki wydają się odprężone, a pozowanie wyraźnie sprawia im radość. Każda z nich samodzielnie wybrała kostium, co odzwierciedla odmienną osobowość obu sióstr.

Zdjęcie to ekspresja impresji. Jeśliby piękno nie tkwiło w nas,
jak moglibyśmy w ogóle je dostrzec? **Ernst Haas**

Liam i Lydia

Richard D. Zakia

Typowa scenka: restauracja w centrum handlowym i lunch dwojga nastolatków, prowadzących przy tym luźną pogawędkę przez telefon. Umieszczenie ich twarzy w kadrze spełnia wymogi zasady trójkopca jedynie w wymiarze poziomym. Dystans dzielący ich oboje wydaje się bezpieczny i niewywołujący dyskomfortu. Gdyby poprosić ich o przemieszczenie się w taki sposób, aby ich głowy znalazły się na pionowych liniach wymagowanej siatki znanej z reguły trójkopca, fotografia straciłaby swój intymny charakter, a po spontaniczności chwili nie byłoby śladu. Z wyrazu twarzy młodych ludzi łatwo wywnioskować, że nie tylko pozują, ale również prowadzą rozmowę. Fotografii można odczytać jako parodię charakterystycznego dla naszych czasów uzależnienia od telefonów komórkowych.

Latarnia morska na Hawajach

Vicki H. Wilson

Wyśrodkowanie: Czasami wyśrodkowanie obiektu, takiego jak latarnia morska na zdjęciu, jest dobrym rozwiązaniem. Jej wyraźnicie scentrowane, pionowe linie są równoważone poziomymi pasami trawy i morza oraz przepięknym błękitnym niebem.

Pingwiny

Rick Sammon

Wyśrodkowanie fotografii jest jak najbardziej dopuszczalne, a decydującą rolę odgrywa tu temat zdjęcia. Gdyby pingwiny znalazły się nieco na prawo lub na lewo, równowaga obrazu zostałaby zachwiana.

Paw

Fatima NeJame

Przesunięcie: Upierzony na niebiesko tułów pawia jest nieco odsunięty od środka zdjęcia i znajduje się blisko lewej pionowej linii siatki trójkopca. Takie rozwiązanie wydaje się bardziej interesujące niż umiejscowienie ptaka w samym środku kadru. Przypominający wachlarz ogon zwierzęcia szczelnie wypełnia cały obraz, stanowiąc barwne, niezakłócone niczym tło. Opalizująca zieleń i błękit piór to rezultat interferencji optycznej, podobnej do tej, jaką widzimy, obserwując płamę ropy na powierzchni wody. Olśniewająca feeria kolorów ogona zwierzęcia świadczy o tym, że mamy tu do czynienia z prezentującym swoje wdzięki samcem. Zielono-brązowo-szarawe upierzenie samicy jest znacznie mniej imponujące. Żółte pióra otaczające niebieski tułów zwierzęcia tworzą interesujący, mocny kontrast.

Nie interesuje mnie fotografowanie nowych rzeczy.
 Interesuje mnie dostrzeganie nowych rzeczy. **Ernst Haas**

Denali

Bill Stanko

Linia prowadząca: Serpentyńowa linia, wijąca się wśród zdominowanej przez brązy równiny, doprowadza wzrok widza do pokrytego śnieżną czapą wierzchołka szczytu McKinley — leżącej na Alasce najwyższej góry Ameryki Północnej — wznoszącego się na wysokość 6194 metrów n.p.m. Jest on największą atrakcją Parku Narodowego Denali, którego nazwa, oznaczająca „Wielki”, pochodzi od nazwy szczytu w języku miejscowych Indian. Zwężająca się linia prowadząca tworzy wrażenie głębi, podobnie jak widoczne na drugim planie czarne wierzchołki, kontrastujące z ośnieżonymi szczytami w oddali. Ciepłe, ciemne kolory pierwszego planu dopełniają błękit nieba i biel śniegu pokrywającego szczyty u kresu szlaku, leżące w centralnym punkcie kadru. Gdyby fotograf zdecydował się użyć obiektywu o dłuższej ogniskowej, zwieńczone śniegową czapą szczyty w oddali wydawałyby się potężniejsze, jednak kosztem utraty przepięknie meandrującej linii prowadzącej.

Vancouver, Kolumbia Brytyjska

Krzywa S-kształtna: Zakrzywiona linia prowadząca wiedzie wzrok widza od prawego dolnego narożnika zdjęcia do widocznych na dalszym planie wieżowców, wznoszących się w centrum Vancouver. Wraz z oddalaniem się od widza linia staje się coraz węższa, co wywołuje wrażenie głębi. Prosta ścieżka rowerowa po lewej stronie zdjęcia równoważy dominującą w kadrze krzywą w kształcie litery S. Z punktu widzenia kompozycji ważne jest, aby zastosowanie linii prowadzącej miało cel; w tym przypadku fotograf zaprasza widza do podróży „szlakiem”, u którego kresu czeka na niego nagroda w postaci interesującego obiektu — majestatycznych budynków i panoramy wielkiego miasta. Po lewej stronie na dalszym planie, na tle błękitnego nieba, widoczny jest żuraw oraz wznoszony właśnie budynek — symbol rozwoju.

Krzywa w kształcie litery S

David Page

Do sfotografowania kolorowych bolidów pokonujących piąty i szósty zakręt toru Virginia International Raceway został użyty obiektyw 600 mm. Zawężenie pola widzenia — przydatny niekiedy atrybut obiektywów z długą ogniskową — pozwoliło uwypuklić sinusoidalny kształt toru. Chaotyczne rozmieszczenie kolorowych bolidów dodatkowo uatrakcyjnia widok. Czas ekspozycji został dobrany tak, aby na pierwszym planie został uchwycony pomarańczowy bolid. Wymagało to odpowiedniego przygotowania i sporej dozy cierpliwości.

Po prostu przyjąć i wsiąść do samochodu, gdzie nie zadzwoni telefon i gdzie nikt nie będzie ci przeszkadzać. Robisz kolejne okrążenia i sprawdzasz, jak szybko potrafisz pojechać. To czysta radość. **Paul Newman**

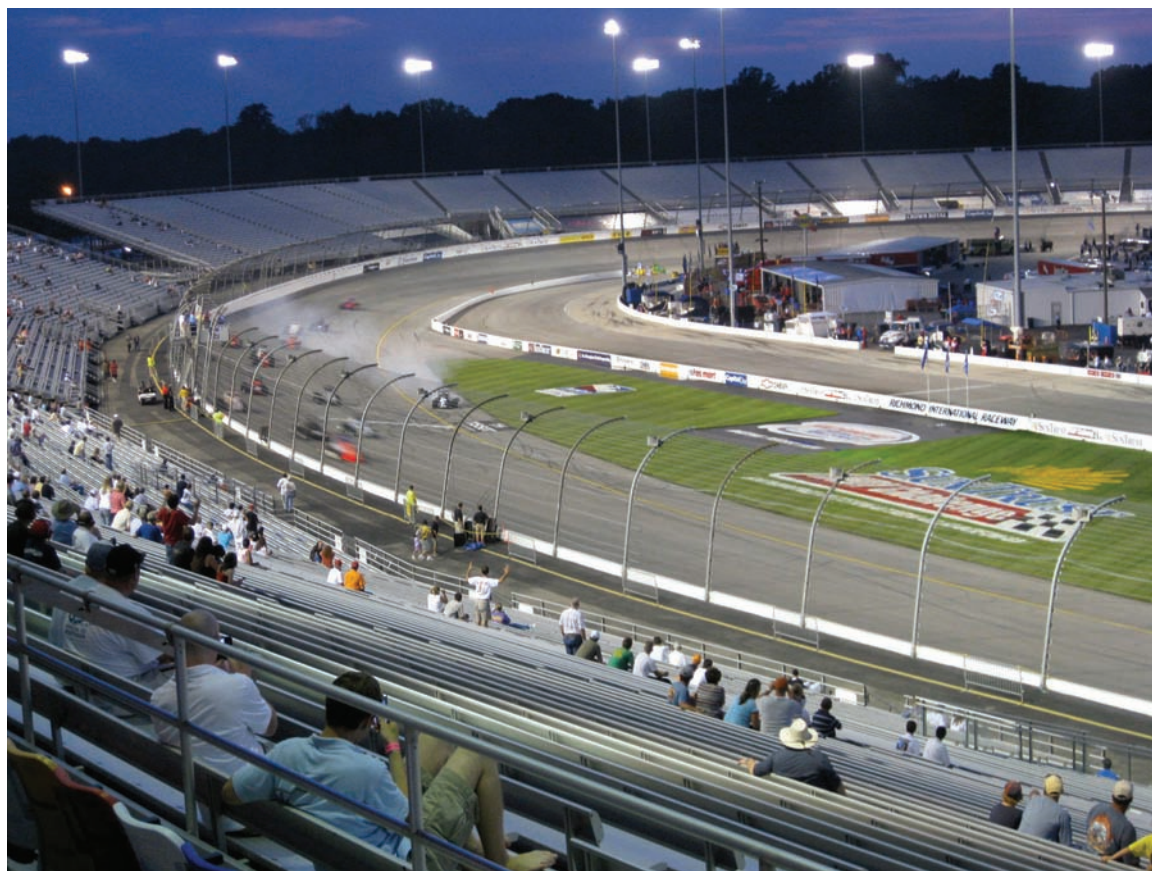

Józef

Giovanni Pietro da Cemmo (1474 – 1507)

„Patrząc na stare, uczymy się nowego” — zastosowanie krzywej w kształcie litery S widzimy już na tym, pochodzącym sprzed 500 lat malowidle. Józef, sprzedawany przez braci, znajduje się w centrum zainteresowania dobijających targu mężczyzn. Bogato iluminowane manuskrypty to najczęstsze przetrwałe do dzisiejszych czasów przykłady średniowiecznego malarstwa.

Tor wyścigowy w Richmond

Richard D. Zakia

Krzywa C-kształtna: Fotografia, wykonana na torze wyścigowym w Richmond, ilustruje zastosowanie na użytek kompozycji krzywej w kształcie litery C, dobrze współgrającej z prostą aranżacją trybun stadionu. Na zdjęciu został uchwycony moment, w którym jeden z samochodów, obracając się wokół własnej osi, wypada z toru, ciągnąc za sobą chmurę siwego dymu. Zdjęcie uatrakcyjnia dodatkowo ciemnoniebieski kolor wieczornego nieba w tle i stosunkowo jednolita kolorystyka jasno oświetlonego toru.

Fotografowanie to wstrzymany oddech, gdy wszystkie moce zbiegają się, by uchwycić uciekające mgnienie rzeczywistości. To właśnie w tej chwili formowanie obrazu zmienia się w nieokietzaną radość, tak cielesną, jak i intelektualną. **Henri Cartier-Bresson**

Blue Ridge Parkway

David A. Page

Odwrócona krzywa C-kształtna: Odwrócona, łukowata krzywa drewnianego płotu, biegnącego wzdłuż pokrytej śniegiem łąki niedaleko trasy widokowej Blue Ridge Parkway w pobliżu Floyd (Wirginia), prowadzi wzrok widza przez uśpiony, zimowy krajobraz. Zanikające stopniowo na dalszym planie ogrodzenie tworzy u odbiorcy wrażenie głębi. Zakrzywiony kształt ogrodzenia może być postrzegany zarówno jako wklęsłość, jak i wypukłość. Lewą, „wklęsłą” stronę wypełnia pokryta śniegiem łąka, wypychająca z kadru prawą — „wypukłą” — którą stanowi niemal jednolicie biała połać śniegu. Może to przywołać na myśl skojarzenia z żaglem, który chwytając wiatr, popycha statek naprzód. Nagie drzewa po lewej stronie zdjęcia i kępa uśpionych pod śniegiem drzew w oddali nadają fotografii nastrój chłodnego, zimowego dnia.

Pora karmienia

Bill Scanlon

Litera L: Mała dziewczynka w białej sukience i żółtym kapelusiku, sfotografowana podczas karmienia stadka czterech młodych kaczek na brzegu niewielkiego stawu. Pionowa sylwetka dziecka jest przesunięta do lewej strony kadru, ręka dziewczynki jest wyciągnięta. Mamy tu do czynienia z interesującym przykładem kompozycji przekładającej się na udaną fotografię. Umiejscowienie w kadrze dziewczynki oraz kaczek przywodzi na myśl literę L. Poziome, dolne ramię litery jest znacznie wydłużone za sprawą opiekującej się stadkiem matki, czujnie strzegącej bezpieczeństwa młodych znad brzegu stawu. Biegnąca ukośnie linia sadzawki jest lepszym rozwiązaniem niż zastosowanie statycznej linii poziomej.

Wszystko, co wymaga cierpliwości i każe nam zwolnić bieg, wszystko, co cofa nas do niespiesznego rytmu natury, jest pomocą. **Mary Sarton**

English Lake District

Litera V: Klasyczny widok, przedstawiający scenię górską okolic English Lake District. Wykonując zdjęcie, fotograf skadrował je tak, by szczyt znajdujący się na dalszym planie pojawił się w centralnym punkcie obrazu. Po obu stronach góry wznoszą się dwa inne wierzchołki o stromo opadających stokach, które zbiegając się, tworzą formę przypominającą kształtem literę V. Dzięki skałom na pierwszym planie, wydłużonej niecce jeziora, dwóm wzniesieniom na planie środkowym oraz szczytowi Great Gable w tle zdjęcie zyskuje wymiar przekonującej głębi.

Góry to niezniszczalne pomniki ziemi. **Nathaniel Hawthorne**

Trójkąty: Obraz pędzla Abbotta Thayera przedstawiający trzy postacie: smukłą bogini pośrodku oraz stojące po jej bokach małe dziewczynki formują wyraźny trójkąt. Wyprostowane i opuszczone ramiona bogini tworzą kolejny, nieco mniejszy trójkąt, wyraźnie wzmacniający kompozycję dzieła. Za nią, po obu jej bokach, widoczna jest formacja chmur, które swoim kształtem przywodzą na myśl parę skrzydeł.

A Virgin

Abbott H. Thayer

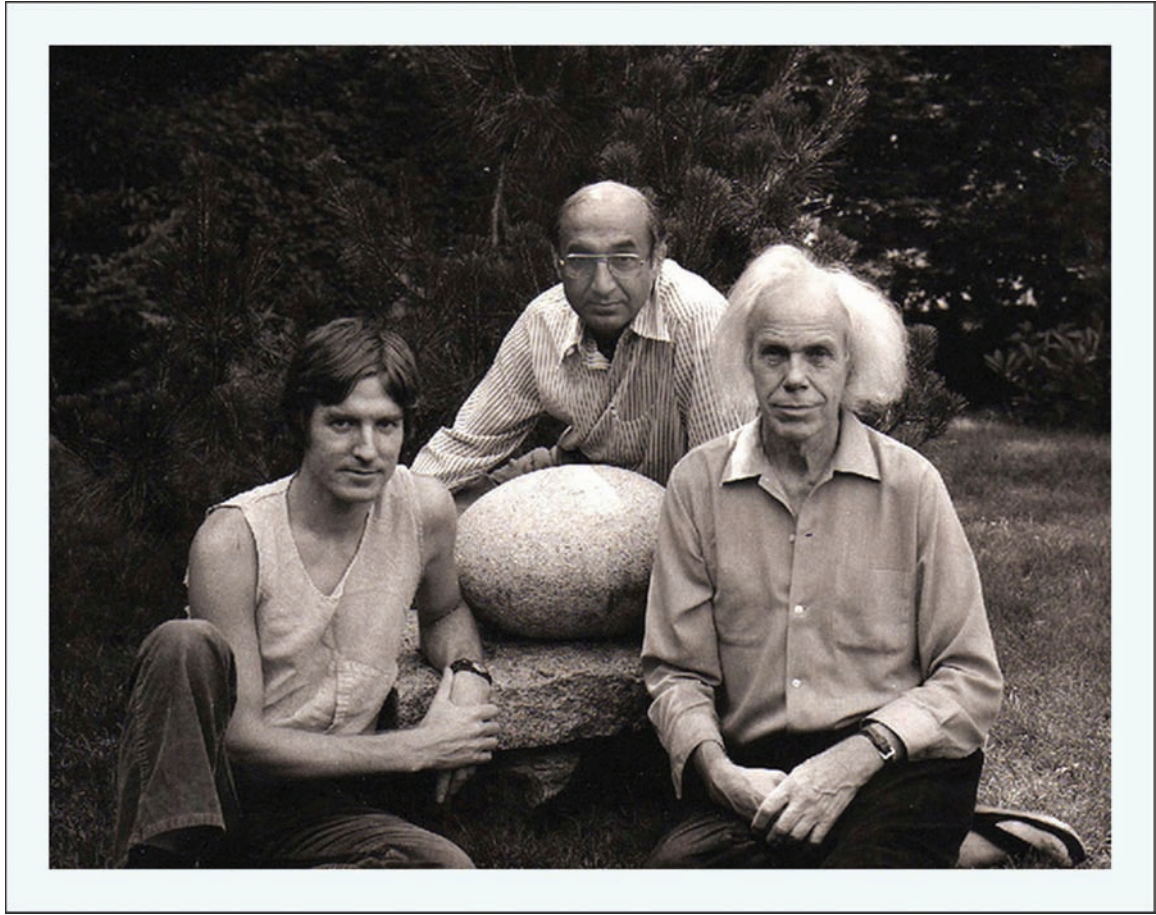
Abbott Thayer, amerykański malarz i przyrodnik, w wieku 18 lat przeniósł się na nowojorski Brooklyn. Kobięca postać, widoczna w centralnej części powstałego na przełomie lat 1823/24 obrazu *A Virgin*, była początkowo utożsamiana z rzymską boginią kwiatów — Florą. Współcześnie uznaje się jednak, że jest to Wiktoria, rzymska bogini zwycięstwa.

Trójkąt to powszechnie spotykane, przydatne narzędzie kompozycyjne, nadające zdjęciu wrażenie siły i stabilności. Piramidy egipskie to w istocie trójwymiarowe trójkąty, co jest doskonale widoczne, gdy podziwia się je lub fotografuje z boku. Aranżacja obiektów na zdjęciu, polegająca na ich wpasowaniu w wymyślną trójkąt, jest często wykorzystywanym zabiegiem kompozycyjnym. Kompozycję opartą na trójkącie można odnaleźć nie tylko w niezliczonych fotografiach, ale również obrazach, wzornictwie czy architekturze.

Geometria jest potężna. Połączona ze sztuką,
nie ma silniejszych od siebie. **Eurypides**

Trzej fotografowie

Minor White

Zdjęcie zostało wykonane w 1974 roku, w ogrodzie domu Minora White'a w Cambridge w stanie Massachusetts. Trzej fotografowie pozują, zasiadłszy wokół okazałego kamienia w kształcie jaja, będącego centralnym punktem zaaranżowanego według zasad filozofii zen ogrodu. W owym czasie Minor White nauczał fotografii na Massachusetts Institute of Technology. Zdjęcie zostało wykonane aparatem Polaroida, przy użyciu statywu i za pomocą samowyzwalacza. Od lewej: Peter Lorenz, Richard Zakia i Minor White. Fotografia znalazła się na tylnej stronie okładki książki ich autorstwa, *The New Zone System Manual* (Morgan & Morgan, 1976). Oryginalna odbitka znajduje się w archiwum Rochester Institute of Technology.

Zdjęcie wykonane przez profesjonalną fotograf ślubną. Pozujący zostali ustawieni w taki sposób, aby ich głowy znalazły się wewnątrz wymaginanego, nieco przechylonego trójkąta. Nie ma bowiem chyba bardziej banalnego motywu niż pozująca do zdjęcia grupa osób ustawionych w równym szeregu. Tło stanowi przyjemna dla oka ściana zieleni, sfotografowana przy użyciu efektu nieostrości. Zastosowanie lampy błyskowej pozwoliło złagodzić ostre cienie na twarzach.

*Letnie wesele**Lee Thompson*

Drużba, państwo młodzi oraz drużna świętują połączenie się dwóch rodzin. Mowa ciała, uchwycona przez fotografa, dowodzi uczucia sympatii pomiędzy córką pana młodego a jej nową macochą. Pomiędzy synem-drużbą a ojcem istnieje silna, emocjonalna więź.

Lincoln pod Antietam

Alexander Gardner

Prezydent Abraham Lincoln, w charakterystycznym cylindrze, stoi wyprostowany w towarzystwie dwóch mężczyzn po bokach. Po jego prawej ręce stoi Allan Pinkerton, odpowiedzialny za ochronę prezydenta, po lewej generał dywizji John McClernand. Mężczyźni są skupieni, mają wzrok utkwiony gdzieś w dal. Widoczne za nimi wejście do namiotu ma wyraźny kształt trójkąta, nieco bardziej spłaszczony trójkąt tworzą również głowy mężczyzn. Wykonanie fotografii, sporządzonej techniką albuminową, wymagało długiego czasu ekspozycji. We wcześniejszej rozmowie z Gardnerem Lincoln zastrzegł, że nie będzie w stanie zbyt długo wytrzymać w niezmiętej pozycji. Jego rozmazana twarz świadczy o tym, że tak było w istocie.

Nie lubię tego człowieka. Muszę poznać go lepiej. **Abraham Lincoln**

Trzej chłopcy

Vicki H. Wilson

Linia horyzontu: Linia horyzontu znajduje się niemal w centralnym pasie zdjęcia, przerywana sylwetkami trzech młodych chłopców stojących na pierwszym planie. „Przekłuwanie” linii horyzontu sprawia, że fotografia nie jest statyczna. Chłopcy stoją w taki sposób, że jeden z nich znajduje się w pewnej odległości od dwóch pozostałych. Uzyskany dzięki temu efekt kompozycyjny jest ciekawszy niż w sytuacji, gdyby wszyscy trzej znajdowali się blisko siebie. Oglądający fotografię widz niejako automatycznie kieruje swój wzrok w dal, w przestwór oceanu, podobnie jak czynią to chłopcy. Wystarczyłoby jednak, aby zwrócili się oni twarzami do fotografa, a uwaga widza skupiłaby się na nich — tło stałoby się drugorzędne.

Wystarczy, że spojrzysz uważnie na świat wokół siebie
i uwierzysz swoim reakcjom i przekonaniom. **Ansel Adams**

John Szarkowski

PHOTOGRAPHS

Okładka książki

John Szarkowski

Umieszczenie linii horyzontu na fotografii bywa kwestią sporną, jedno tylko nie ulega wątpliwości: nie powinna się ona znaleźć pośrodku zdjęcia. Autor *Sarah Lake 1962*, były dyrektor nowojorskiego Muzeum Sztuki Nowoczesnej, zdecydował się umieścić linię horyzontu nieznacznie nad centralną częścią obrazu.

Irlandia

Richard D. Zakia

Na fotografii powyżej autor celowo unióś znacznie linię horyzontu, chcąc skupić uwagę widza na niebieskim samochodzie. Pozbawione zbędnych elementów tło stanowi pogodną scenę zdjęcia, a pusta ławka po lewej stronie to wymowna zachęta dla kierującego pojazdem, by zechciał wysiąść i przez chwilę pokontemplować spokojne morze i błękit nieba. Samochód, niebo i morze — trzy charakteryzujące się odmiennym odcieniem błękitu elementy fotografii — dobrze harmonizują ze sobą. Zdjęcie zostało wykonane w Irlandii, nad brzegiem Morza Irlandzkiego. Kierowca — Amerykanin — wydaje się dumny z faktu, że z powodzeniem prowadzi samochód przystosowany do ruchu lewostronnego.

Często bywam pytana, co chcę udowodnić moimi fotografiami.
 Odpowiedź brzmi: nie chcę udowadniać niczego. Są przeznaczone dla mnie
 i to ja czerpię z nich naukę. **Lisette Model**

Obniżona linia horyzontu

Obniżenie linii horyzontu na zdjęciu reklamowym powyżej sprawiło, że błękit nieba i mlecznobiałe chmury wypełniły niemal cały kadr. Ma to przywodzić na myśl czyste, świeże powietrze, otwarte, napełniające optymizmem niebo i przyszłość.

Waszyngton przeprawiający się przez Delaware

Emanuel Leutze

Linie ukośne: Akcja i dramatyzm tego historycznego wydarzenia zostały uchwycone częściowo za sprawą mających formę ukośnych linii czterech wiosł, za pomocą których wiosłarze przebijają się przez zalegającą na rzece krę. Wyciągnięte ramiona i malujące się na twarzach mężczyzn skupienie świadczą o wysiłku i niebezpieczeństwie przeprawy. Amerykańska flaga dumnie powiewa na ustawionym na sztorc drzewcu, a sam Waszyngton, wyprostowany, sprawia wrażenie pewnego przed zbliżającą się potyczką. Przeprawa miała miejsce w 1776 roku, w noc Bożego Narodzenia. Półmrok, w którym zanurzona jest scena, zwiastuje mające się rozegrać dramatyczne wydarzenia. Obraz przedstawia desperacką próbę zaskoczenia heskich i brytyjskich żołnierzy stacjonujących pod Trenton. Malowidło jest dość okazałych rozmiarów: długie na niemal sześć i pół metra i wysokie na ponad trzy i pół metra — jest dwukrotnie większe od *Narodzin Wenus* Botticellego. Emanuel Leutze był urodzonym w Niemczech Amerykaninem. Obraz powstał w Niemczech, a widoczna na nim rzeka to Dunaj. Dzieło należy do ikon amerykańskiej kultury, podobnie jak fotografia autorstwa Joego Rosenthala przedstawiająca Gwiazdzisty Sztandar powiewający nad japońską wyspą Iwo Jima.

Zatknięcie flagi

Louis R. Lowery, Korpus Piechoty Morskiej Stanów Zjednoczonych

Zdjęcie przedstawiające pierwszą amerykańską flagę zatkniętą na Iwo Jima 23 lutego 1945 roku nie do-
czekało się takiego rozgłosu jak należąca do kanonu amerykańskiej kultury fotografia autorstwa Joego
Rosenthala. Nie zmienia to jednak faktu, że zostało na nim uwiecznione wydarzenie doniosłej wagi:
Gwiazdzisty Sztandar wzniesiony dumnie do góry, strzeżony przez żołnierza z bronią gotową do strzału.
To fotografia znakomita sama w sobie.

Zatknięcie flagi na Iwo Jima

Joe Rosenthal

Fotografia dzieła Joego Rosenthala, przedstawiająca żołnierzy zatykających flagę Stanów Zjednoczonych na wyspie Iwo Jima w lutym 1945 roku, należy bez wątpienia do ikon amerykańskiej kultury. Co sprawiło, że błyskawicznie stała się ona symbolem wojennego patriotyzmu? „Właściwa chwila”. Nachylenie flagi doskonale oddaje akcję i sugeruje ruch drzewca ku górze, podobnie jak zatrzymane w kadrze, unoszące się sylwetki żołnierzy zatykających flagę.

Miałem szczęście, mogąc uchwycić najbardziej dramatyczną chwilę, dzięki czemu powstało arcydzieło kompozycji. **Joe Rosenthal**

John Lennon

David M. Spindel

Linie ukośne i kąty odgrywają istotną rolę w tej pełnej dramatyzmu fotografii Johna Lennona. Gdyby została ona wykonana w sposób „klasyczny”, z muzykiem siedzącym na wprost aparatu, efekt i wymowa zdjęcia byłyby znacznie słabsze. Mamy tu do czynienia z wystudiowaną fotografią przedstawiającą Lennona przy pracy. Jego ciało znajduje się pod pewnym kątem w stosunku do osi aparatu, podobnie jak długi panel realizatora dźwięku. Głowa muzyka jest przechylona, a jego ramiona — jedno oparte o pulpit, a drugie o poręcz fotela — formują dodatkowe kąty, co sugeruje aktywność, lecz i zadumę artysty. Kubek z kawą po lewej i papieros w prawej dłoni informują, że Lennon zażywa właśnie przerwy podczas długiej, męczącej sesji nagraniowej. David Spindel wykonał tę (jak i inne) fotografię w październiku 1980 roku, zaledwie dwa miesiące przed tragiczną, przedwczesną śmiercią artysty.

Dajcie pokojowi szansę. **John Lennon**

Kayla

Irving Pobboravsky

Proste pionowe linie sprawiają na ogół wrażenie statyczności, jednak w przypadku powyższej fotografii ożywiają je biegnące ku górze wyraziste, dynamiczne linie ukośne. Dalsze dwie ciemne, biegnące na ukos linie są widoczne na suficie. Całość tworzy znakomitą kompozycję złożoną z linii poziomych, przekątnych, a nawet (dwóch) trójkątów widocznych w lewej części obrazu. Surowe wrażenie spowodowane nagromadzeniem kształtów łagodzą rozwiane włosy Kayli oraz jej dwa zaciekawione wydarzeniami koty.

Ottawa

Symetria: Perfekcyjna symetria sprawia, że elementy wizualne sprawiają wrażenie lustrzanego odbicia samych siebie. W przypadku fotografii może to skutkować statycznością zdjęcia, a wręcz jego zbanalizowaniem. Tymczasem choć budynek kanadyjskiego parlamentu jest symetryczny, nie można tego powiedzieć o jego otoczeniu. Drzewa i formacje chmur na niebie zaburzają doskonałą symetrię budynku, dzięki czemu zdjęcie zyskuje na atrakcyjności. Widoczny na pierwszym planie znicz, zbliżony kształtem do koła, tworzy silną perspektywę, zakończoną budynkiem parlamentu. Mamy tu do czynienia z dobrze skomponowaną fotografią.

Ziemia, po której stąpamy, rośliny, zwierzęta, chmury nad naszymi głowami nieustannie przekształcają swą postać w nową formę. Każdy dar dany nam przez naturę emanuje swoją własną energią, związany harmonią kosmosu. **Ruth Bernhard**

Turcja

Fatima NeJame

Upraszczając, można przyjąć, że mamy tu do czynienia ze swego rodzaju symetrią obrazu: dwie kobiety znajdują się zarówno po lewej, jak i prawej stronie zdjęcia. Fotografia jest dobrze wyważona, a zróżnicowany ubiór kobiet, jak i pozycje, jakie przyjęły do zdjęcia, nadają jej dynamiczny wymiar. Każda z kobiet ma na sobie ubranie innego koloru, odmienny wyraz twarzy, inne ułożenie rąk. Kobiety siedzące na pierwszym planie spoglądają na widza, podczas gdy ich dwie siedzące głębiej koleżanki są zajęte pogawędką. Widoczne w tle stonowane kolory ściany przypominają ubrania kobiet. Tło jest interesujące samo w sobie i jako takie, nie absorbując zbyt wiele uwagi widza, kieruje jego zainteresowanie w stronę grupki kobiet.

Nowe obrazy otaczają nas ze wszystkich stron. **Lisette Model**

Czerwone latarnie

Powtórzenie: Powtarzające się elementy wizualne na zdjęciu tworzą przewidywalną formę o linearnym kształcie. Przyrównując obraz do muzyki, rząd czerwonych lampionów możemy wyobrazić sobie jako rytmiczne, stopniowo cichnące uderzenia bębna. Tak jak słabnie dźwięk, zmniejsza się również wielkość latarni; przy odrobinie wyobraźni można zobaczyć w myślach ich rząd ciągnący się już poza kadrem. Krzywizna dachu stanowi powtórzenie krzywizny utworzonej przez rząd lampionów. Jak widać na powyższej fotografii, podobne do siebie obiekty, położone dodatkowo blisko siebie, mogą być postrzegane jako jedność, jako powtarzający się wzór mający swój własny rytm. Równie dobrze można jednak traktować je jako pojedyncze, niezwiązane ze sobą elementy, a to ze względu na ich zróżnicowaną wielkość.

Odkryłam, że za pomocą kolorów i kształtów mogę przedstawiać przedmioty, których nie byłabym w stanie przedstawić w żaden inny sposób. **Georgia O’Keeffe**

Nawodne białe pierścienie

Irving Pobborausky

W odróżnieniu od przewidywalnej linii czerwonych latarni, widzimy tu nieregularnie powtarzające się elementy wizualne, składające się na interesujący wzór. Zdjęcie zostało wykonane wczesną wiosną, w dniach pierwszych odwilży. Wąskie białe pierścienie otaczają pnie drzew, przypominając swoim kształtem aureole. Nie sposób mówić tu o regularnym kształcie wzoru — nie jest to równomierne uderzenie w bęben, a raczej charakterystyczny dla muzyki jazzowej rytm synkopowany.

Nie zamierzam mówić o tym, czym jest drzewo czy chwast. Chcę, by przemówiły do mnie i poprzez mnie wyraziły swoje znaczenie w naturze. **Wynn Bullock**

ĆWICZENIA

Ćwiczenia zostały podzielone na dwie części. W części pierwszej — „Patrzenie” — Twoim zadaniem będzie uważnie przyjrzeć się fotografiom wyselekcjonowanym zgodnie z tematem omawianego zagadnienia. Chodzi tu jednak o coś więcej niż tylko patrzenie: powinieneś patrzeć i analizować, patrzeć i dostrzegać. Im częściej będziesz patrzeć, tym więcej dostrzeżesz i nauczysz się, kształtując w sobie wytrawne, znające się na rzeczy oko.

W części drugiej zadanie polega na wykonaniu fotografii charakteryzujących się właściwą kompozycją, ukształtowaną za pomocą elementów geometrycznych.

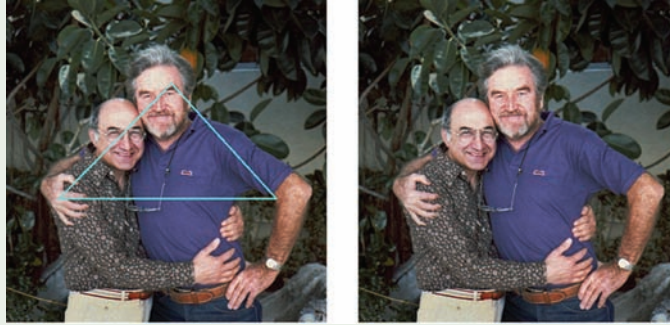
Patrzenie

1. Stare chińskie powiedzenie mówi: „Patrząc na stare, uczymy się nowego”. Zaczniemy od przyjrzenia się sporządzonej techniką albuminową fotografii wykonanej na Cejlonie (dzisiejsza Sri Lanka) przez Williama Henry’ego Jacksona w 1894 roku. Przeanalizuj uważnie zdjęcie i spróbuj odpowiedzieć na pytanie, jaka jest rola geometrii w jego układzie kompozycyjnym. Poszukaj innych fotografii autorstwa Jacksona w dostępnych Ci źródłach i postaraj się wskazać wyróżniki jego stylu kompozycyjnego.

Zdjęcie 1: Droga i tory kolei żelaznej, Cejlon 1894. William Henry Jackson

2. Poniższe zdjęcie, przedstawiające Cole'a Westona i Richarda Zakię, zostało wykonane w 1983 roku podczas warsztatów fotograficznych w Centrum Fotograficznym Palm Beach na Florydzie. Przypatrz się swoim zdjęciom i spróbuj odszukać na nich przykłady zastosowania podobnych zabiegów kompozycyjnych.

Zdjęcie 2: Przyjaciele. Thomas L. McCartney

3. Raz jeszcze przyjrzyj się obrazowi *Waszyngton przepływający przez Delaware*. Zastanów się, dlaczego Emanuel Leutze zdecydował, że łódź płynie od prawej do lewej strony, nie zaś odwrotnie. Tymczasem w swojej książce *Art and Visual Perception* dr Rudolf Arnheim dochodzi do wniosku, że wśród społeczeństw cywilizacji zachodniej preferowany jest raczej ruch od lewej do prawej, gdyż odpowiada on kierunkowi przesuwania się wzroku podczas czytania.

Fotografowanie

W dawnych czasach malarze doskonalili swój kunszt, kopiując prace innych artystów. Wybierz fotografię, która przemawia do Ciebie w sposób szczególny i stanowi udany przykład kompozycji, a następnie spróbuj ją „podrobić”.

1. Zrób zdjęcie swoim przyjaciołom lub rodzinie. Ustaw ich tak, aby utworzyli trójkąt.
2. Wykonaj dwa zdjęcia tego samego przedmiotu: pierwsze z wykorzystaniem zasady trójkopodziału, a drugie bez jej uwzględnienia.
3. Fotografuj obiekty o przyciągających uwagę kształtach, wzorach, liniach, krzywiznach, takie jak krzywe S- i C-kształtne itp.

SKOROWIDZ

Numery stron, po których występuje litera i, wskazują ilustrację.

A

Adams Ansel 21, 22, 53, 95*i*, 138, 160, 160*i*, 161, 177, 217, 252, 266, 293
Adams Robert 293
Albers Josef 208
Albon David 12
anamorfizm 272
animizm 266
antropomorfizm 273
Arcimboldo Giuseppe 187*i*
Arnheim Rudolf 67, 176, 139, 154, 237, 293
Avedon Richard 131

B

Balla Giacomo 155, 155*i*
Bateson Melissa 199
Baudelaire Charles 94
Bellingham Rita 75*i*
Berger John 293
Berne Eric 78
Bernhard Ruth 62, 90, 109
Berra Yogi 207
Bierstadt Albert 102, 103*i*
biomorfizm 276
Blake William 268
Bonhoeffer Dietrich 72
Boston Bernie 153, 153*i*
Botticelli 57
Brandt Bill 282
Brown Gordon 99
Bullington J. Thomas 249*i*, 289*i*, 291, 291*i*
Bullock Wynn 65, 217, 268, 293
Bunnell Peter 190
Bush Janet Swan 293
Butler Samuel 169

C

Cameron Julia Margaret 172, 172*i*
Cantwell Mike 240*i*
Caponigro Paul 22, 23, 278*i*
Carpenter Edmund 269
Carter Jimmy 193
Carter Rosalynn 193
Cartier-Bresson Henri 14, 17, 42, 165, 176*i*, 179, 181, 184, 185, 185*i*, 186, 293
Chi Chen 148
Chiarenza Carl 22, 126
Chiarenza Heidi 126
chiaroscuro 218
Cleghorn Sarah N. 243
Constable John 102, 102*i*
Conway Susanne 33*i*
Coorte Adriaen 141, 141*i*
Cornell Joseph 247

Crocker Stan 145*i*, 147*i*
Cunningham Imogen 131
Curtis Edward S. 189*i*, 195, 201

D

da Cemmo Giovanni Pietro 41
Dalí Salvador 140
Dater Judy 201
Davidhazy Andrew 184*i*
de Chardin Theilhard 269
Degas Edgar 150
Delacroix Eugène 140
Demarchelier Patrick 147
DeWolfe George 22, 23, 23*i*, 270
Disraeli Benjamin 17
Dixon N.F. 250
Dow Arthur Wesley 83
Drapkin Arnold 222*i*
Duchamp Marcel 155, 260*i*
Duke University 5
Dumas Christian 260*i*
Duncan David Douglas 183
Dürer Albrecht 217

E

Eastman Kodak Company 5
Edgerton Harold 156
Eggleston William 108, 225, 232, 294
Eisenstaedt Alfred 123, 211, 246*i*
El Greco 217
Emerson Peter Henry 11, 124, 124*i*, 197*i*
Erwitt Elliot 197
Escher Maurits 98, 140
Eurypides 48
Evans Walker 21

F

Farm Security Administration 21, 246
Fechner Gustav 284
FedEx, logo 86
Felice Denise 109*i*, 112*i*
Fibonacci 284
figura 175
    bliskość 177
    kontynuacja 180
    podobieństwo 176
    podobieństwo i bliskość 178
    zamknięcie 181
figura a tło 69
figura kontra tło 79
kamouflaż 81
notan 83
plan 71
spontanizacja 75
wybór 70
format obrazu 285
fotografia cyfrowa 13
Frank Robert 131, 167, 269
Freeman Michael 294

Frith Francis 103, 104*i*
Funk Harrison 191*i*

G

Gardner Alexander 52*i*
Gaudí Antoni 276, 281
Gauguin Paul 226
Geissinger Michael 226*i*
Genthe Arnold 173, 173*i*
geometria 27
    głębia 89
    głębia pola ostrości 100
    gradient tekstury 98
    oddalenie aparatu 96
    perspektywa barwna 95
    perspektywa linearna 92
    perspektywa powietrzna 94
    plany wielokrotne 90
    współdzielone kontury 99
Goethe Johann Wolfgang 136
Gombrich E.H. 274, 279
Goya Francisco 217
gradient tekstury 98
Graves Michael 166
Gray Leslie 15
Greenough Naomi 254
Gretzky Wayne 137

H

Haas Ernst 33, 37, 119, 156
Hale Sean 241
Harrill Missy 123*i*
Hawthorne Nathaniel 45
Hine Lewis W. 100, 100*i*, 243*i*
Hofmann Hans 223
homeostaza 15
Hudson River School 102
Huth Ken H. 126
Hutto Michael 148*i*
Hutto Vicki 97, 170

I

iluzja Oppela-Kundta 139
introjeksja 268
izomorfizm 277

J

Jackson William Henry 16, 66, 71*i*
James William 276
Jeffrey Ian 294
Johnson J. Seward, Jr. 261*i*
Joliot-Curie Frédéric 176
Joliot-Curie Irène 176, 193
Jones Quincy 231
Jubran Khalil Jubran 269

K

kadr 108
kadrowanie 108
kadrowanie ujęcia 107
    część całości 118
    efekt skali 112

kadr w kadrze 122
nachylenie 127
obiekt na pierwszym planie 108
oprawa 109
pion 113
poza kadrem 126
punkt skupienia 111
silne nachylenie 128
silne zbliżenie 117
umiejscowienie w kadrze 124
wypełnienie kadru 120
zbliżenie 116
Karsh Yousuf 201, 217
Käsebier Gertrude 110, 190*i*
kąt widzenia aparatu 159
    perspektywa żabia 167
Keyes Bruce 127*i*
ujęcie wprost 164
ujęcie z dołu 171
ujęcie z góry 169
Kepes György 135, 177
Kertész André 282
Klee Paul 269
kolor 221
    abstrakcja 230
    barwy ciepłe 222, 223
    barwy
        komplementarne 226
        kontrastujące 232
        miękkie 224
        mocne 225
        zbliżone do siebie 232
    dominujący 233
    fajerwerki 233
    harmonia kolorów 228
kompozycja 13
konfluencja 269
krzywa
    C-kształtna 42
    S-kształtna 39

L

Lange Dorothea 21, 88
Lartigue Jacques-Henri 156, 156*i*
Lawrence D.H. 91
Le Gray Gustave 103, 103*i*
Lee Russell 21
Lennon John 60
Leonardo da Vinci 134, 222
Leutze Emanuel 57, 57*i*
Levant Howard 117*i*, 150*i*
Levitt Helen 102
Lincoln Abraham 52
linia
    horyzontu 53
    prowadząca 38
    trójpodziału 30
linie ukośne 57
litera
    L 44
    V 45

Loengard John 191
London Barbara 194
Lopez J. Tomas 134*i*
Lorenz Peter 49
Lowery Louis R. 58*i*

M

Mac 660AV 5
Magnum Hugh 202, 202*i*
Magritte René 143, 163, 247
Malik Rashid 114, 162, 182
Mandela Nelson 191, 201
Manifest futurystów 149
Marien Mary Warner 294
Marville Charles 103, 104*i*
Massachusetts Institute of
Technology 49
Matisse Henri 227, 244
McCartney Thomas L. 67*i*, 241*i*,
283*i*
McClermand John 52
Meyerowitz Joel 131
Michals Duane 23, 143, 213, 247
Michał Anioł 182*i*
Miller Kittri 139*i*
Miró Joan 230, 268
Model Lisette 55, 63
Monet Claude 207
Monroe Marilyn 164
Moore Henry 276
morfizmy 271
Muir John 270
Mulligan Therese 153
Muray Nickolas 201, 201*i*
Muybridge Edward 156
Muzeum Sztuki w Waszyngtonie 121
Myers Barry 79*i*, 159, 181*i*
Myers Jack Fredrick 15, 294

N

Nadar 16, 129, 129*i*, 131, 201
Nebllette C.B. 5, 192, 195
Nefame Fatima 37*i*, 63*i*, 72*i*, 77*i*,
110*i*, 179*i*
Nesbit Evelyn 190
Nettles Bea 22
Newhall Beaumont 294
Newhall Nancy 22
Newman Arnold 196, 196*i*, 201,
217, 294
Newman Paul 40
North Carolina School
of the Arts 5
notan 83

O

O'Keeffe Georgia 64, 118, 131,
160, 160*i*, 270, 280
obiektyw
150 mm 198
200 mm 198
28 mm 198
o krótkiej ogniskowej 100
obraz antropomorficzny 273
odwrócona krzywa C-ształtna 43

oświetlenie
rembrandtowskie 218
tylne 212

P

Page David A. 14*i*, 30*i*, 31*i*, 40*i*,
43*i*, 69*i*, 76*i*, 78*i*, 80*i*, 82*i*, 96*i*,
97*i*, 101*i*, 107*i*, 115*i*, 120*i*,
132*i*, 137*i*, 138*i*, 146*i*, 151*i*,
157*i*, 161*i*, 170*i*, 183*i*, 193*i*,
198*i*, 209*i*, 223*i*, 224*i*, 227*i*,
233*i*, 238*i*, 242*i*, 247*i*, 251*i*,
256*i*, 257*i*, 258*i*, 261*i*, 274*i*,
286*i*, 287*i*
Page Jan 158
Parker Harley 99, 178
Parks Gordon 21, 201, 246, 247*i*
Patterson Freeman 131
Penrose Roland 81
Pere Borrell del Caso 143*i*
Pfahl John 131
Photoshop 290
dodawanie części 250
fotomontaż 135
odbicie lustrzane 257
odejmowanie części 251
odwrócenie obrazu 255
powiększanie źrenic 199
przechylenie obrazu 258
przycięcie obrazu 253
składnia i semantyka 249
znieskształcenie obrazu 259
Picasso 268, 273
piktorial 211
piktorializm 290
Pinkerton Allan 52
Pobboravsky Irving 61*i*, 65*i*, 70*i*,
85, 203*i*, 207*i*
podpisy i tytuły 237
bez tytułu 245
dwuznaczność 241
podpis ogólny 239
podpis szczegółowy 240
pytanie 244
Porter Eliot 232, 294
portret 189
oddalenie aparatu 198
oficjalny 190
prywatny 193
średowiskowy 195
wielkość źrenicy 199
powtórzenie 64
projekcja 268
przejrzystość 133
dezorientacja 137
prostota 134
wieloznaczność 136
złożoność 135
przekształcenia cyfrowe 289
przesunięcie 37
przygotowania
fizyczne 21
psychiczne 22
przysłona
f/22 100

f/32 101
f/5,6 101
punkt centralny 111
punkt skupienia *Patrz* punkt
centralny
punkt widzenia *Patrz* kąt widzenia
aparatu

R

Race-Moore Kara 12
Rankin Melinda 12
Ratliff Floyd 180
Ray Man 260
Rembrandt 217
Renoir Auguste 261
Rochester Institute of Technology
5, 22, 46, 177
Rosenthal Naomi 294
Rosenthal Joe 57, 58, 59, 59*i*
równowaga wizualna 14
ruch 145
kierunek ruchu 154
panoramowanie 147
odwrócone 148
rozmycie 149
wrażenie ruchu 151
zatrzymanie ruchu 146

S

Sammon Rick 21, 22, 36*i*, 231,
232*i*, 294
Sammon Susan 22*i*
Sander August 16, 178*i*, 201
Sarton Mary 44
Scanlon Bill 44*i*
Scanlon William 275*i*
Semans Mary D.B.T. 5
Sexton John 266, 268, 270
Shelton John Wood 242
Siskind Aaron 86, 266
Skłodowska-Curie Maria 176
Southworth Albert Sands 266
Spindel David M. 60*i*, 92*i*, 166*i*,
175*i*, 177*i*, 192*i*, 214*i*, 221*i*
St. Hilaire Cara 12
Stanko Bill 38*i*
Stanko William 89
Steichen Edward 195*i*, 294
Steiner Ralph 294
Stieglitz Alfred 16, 130, 130*i*, 131,
195, 201, 241
Stone Jim 194
Strand Paul 85*i*
Stroebel Leslie D. 250*i*, 261*i*
Stryker Roy 21
Swanson Gloria 201
symetria 62
synestezja 22
Szarkowski John 54*i*, 171, 294

Ś
światło i cień 205
bezpośrednie światło 206
dzienne światło we wnętrzach
215

rozproszone światło 208
tylne światło 212

T

Taylor Maggie 239
teriomorfizm 278
Terry Ellen 172
Thayer Abbott H. 46, 47, 47*i*
Thompson Lee 51*i*, 164*i*
Thoreau Henry David 31, 268
trójkąty 46
Trujillo Manuel 282*i*
Truman Harry S. 75
Turner Pete 5, 231, 231*i*, 294

U

Uelsmann Jerry 143, 251
ujęcie 25
Upton John 294

V

Van Der Zee James 200, 200*i*, 201
Vermeer Jan 21, 215, 216, 216*i*
Vestal David 121
Vitale Dick 80
von Leybold Carl Julius 217, 217*i*

W

Wach Peter 134*i*, 280, 281*i*
Walch Robert 277*i*
Walker Stacey 12
Washington Booker T. 76
Waszyngton Jerzy 57
Watson Tom 113
Weston Cole 67
Weston Edward 11*i*, 12, 22, 140*i*,
151, 186, 195
Whitaker Corinne 279
White Minor 23, 49, 49*i*, 177,
203, 214, 270
Whitman Walt 247
Wilson Vicki H. 12, 21, 29*i*, 35*i*,
53*i*, 83*i*, 84*i*, 90*i*, 94*i*, 119*i*,
122*i*, 149*i*, 215*i*, 225*i*, 229*i*,
255*i*, 259*i*, 272*i*, 292, 292*i*
Work Progress Administration 168*i*
Wright Cedric 268
wysrodkowanie 35

Z

Zakia Richard D. 27*i*, 34*i*, 42*i*,
49, 55*i*, 67, 74*i*, 88*i*, 98*i*, 108*i*,
116*i*, 118*i*, 121*i*, 125*i*, 133*i*,
136*i*, 142*i*, 152*i*, 161*i*, 162*i*,
163*i*, 165*i*, 169*i*, 180*i*, 194*i*,
208*i*, 210*i*, 211*i*, 213*i*, 239*i*,
244*i*, 245*i*, 253*i*, 254*i*, 273*i*,
276*i*, 279*i*, 280*i*, 294
Zakia-Fahey Lydia 171, 230*i*, 237*i*
zasada trójpodziału 28
złota proporcja *Patrz* złoty podział
złoty podział 13, 283, 284
zoomorfizm 279

PORADNIK, DZIĘKI KTÓREMU POLUBISZ SWOJE ZDJĘCIA!

Jednym z najistotniejszych elementów wyróżniających dobre zdjęcie jest jego kompozycja. Uwiecznienie wartościowych chwil zgodnie z zasadami kompozycji to nie lada wyzwanie. Wszak dobra kompozycja to nie tylko dobre oko i odrobina „tego czegoś” — to przede wszystkim spora dawka wiedzy.

Sięgając po tę książkę, wiedzę masz w zasięgu ręki! Znajdziesz tu ogrom wskazówek, a każda z nich zilustrowana będzie pięknym, idealnie skomponowanym zdjęciem. Już samo przejrzanie książki rozbudzi Twoje natychnienie i dostarczy mnóstwa pomysłów na nowe, lepsze zdjęcia. Publikacja podzielona została na trzy części. Dzięki pierwszej fizycznie i psychicznie przygotujesz się do wykonywania zdjęć. Z drugą poznasz tajniki dobrej fotografii. Dowiesz się, jak kadrować ujęcie, wykorzystywać światło i cień, uchwycić głębię oraz zatrzymać ruch. Poznasz uniwersalną zasadę trójpodziału, przesądzającą o dobrej kompozycji zdjęcia, nauczysz się dobierać tło oraz wykorzystywać efekt skali. Odnajdziesz także harmonię kolorów. Część trzecia podpowie Ci, jak wybrać najlepszą formę prezentacji Twoich prac oraz w jaki sposób wykorzystać narzędzia cyfrowej ciemni Adobe Photoshop. Wiedza zawarta w tej książce jest obowiązkowa dla każdego fotografa pragnącego robić niepowtarzalne zdjęcia!

- Przygotowanie fizyczne i psychiczne przed rozpoczęciem sesji
- Geometria zdjęcia
- Zasada trójpodziału
- Głębina zdjęcia — perspektywa
- Kadrowanie ujęcia
- Przezrzystość
- Fotografowanie ruchu
- Kąt widzenia aparatu
- Zdjęcia z perspektywy zaży
- Portrety oficjalne, prywatne i środowiskowe
- Wykorzystanie światła i cienia
- Rodzaje barw
- Tytułowanie zdjęć i przygotowywanie podpisów
- Adobe Photoshop — cyfrowa ciemnia
- Koncepcje fotografowania

Patroni medialni:

W katalogach 0 6 1 1
Katalogi internetowe:
<http://helion.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

helion.pl
katalogi
internetowe

Sporządź zamówienie promocyjne:
☎ <http://helion.pl/promocje>
☎ magazyn@helion.pl
☎ <http://helion.pl/kontakt>
Zamów informacje o nowościach:
☎ <http://helion.pl/novosci>

Helion

Helion SA
ul. Białostocka 79, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 83
e-mail: helion@helion.pl
<http://helion.pl>

Cena 69,00 zł

ISBN 978-83-246-3315-9

Informatyka w najlepszym wydaniu

0788324633159